UN OM, UN DESTIN

Chisinau Trusesti 1997

ACADEMIA DE ŞTIINŢE A MOLDOVEI
INSTITUTUL DE ISTORIE ŞI TEORIE LITERARĂ
INSTITUTUL DE ETNOGRAFIE ŞI FOLCLOR
FUNDAŢIA NAŢIONALĂ «GH. V. MADAN»

UN OM, UN DESTIN

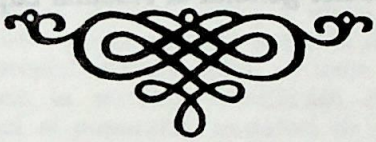

Chişinău-Truşeni 1997

Lucrarea a apărut cu sprijinul material al Societăţii pe acţiuni "INVESTCOM".

Director general dl Vladimir Lupaşcu.

Ediţie îngrijită de:
Gr. Botezatu, V. Ciocanu, T. Macovei.

Textele sub fotografiile de la Truşeni au fost scrise de Gh. V. Madan pentru monografia satului.

CU GHEORGHE V. MADAN PRIN BASARABIA DE ODINIOARĂ

Gheorghe Madan în anul 1908.

Drept una din particularităţile definitorii ale intelectualităţii basarabene din deceniile trei şi patru ale secolului nostru se remarcă atitudinea feciorelnică şi ataşamentul nelimitat al acesteia faţă de baştină, faţă de pământul strămoşesc. Politicii de restricţii şi asimilare, promovată fără cruţare de către regimul ţarist de-a lungul unui secol şi ceva, oamenii de cultură din Basarabia i-au contrapus, post-factum, folosind toate argumentele la îndemână — de la datul etno-folcloric şi etnopsihologic la observaţia socială şi transfigurarea istorico-spirituală, — viabilitatea şi forţa de rezistenţă a poporului din spaţiul pruto-nistrean, care, în pofida tuturor urgiilor, şi-a păstrat, nealterate în esenţa lor, individualitatea, tradiţiile, cultura, limba. Studiul istoric şi social, eseul publicistic şi raţionamentul arhivistic, opera artistică inspirată de realităţile curente, dar şi de trecutul apropiat sau îndepărtat, — toate aceste modalităţi de investigare erau puse în serviciul valorificării cât mai complete a potenţialului spiritual al poporului, purtători de cuvânt al căruia pe bună dreptate se considerau. Nicolae Popovschi, Alexandru Boldur, Petre V. Ştefănucă, Ştefan Ciobanu, Gheorghe Bezviconi, Panteleimon Halippa cu generaţia lui N. Costenco de la "Viaţa Basarabiei" (1932—1940) sânt în acest sens doar câteva exemple, ce e drept, dintre cele mai edificatoare. Printre aceştea se califică şi neobositul cărturar de pe meleagurile Truşenilor — folcloristul, etnograful, actorul, publicistul, ziaristul basarabean Gheorghe V. Madan, 125 de ani de la naşterea căruia marcăm în aceste frumoase zile de toamnă.

De-a valma cu ceilalţi părtaşi de generaţie la procesul de renaştere şi reevaluare a moldovenismului, basarabenismului, românismului, în contexttul ideei naţionale mai largi, G. V. Madan şi-a depus toată osteneala şi întreg talentul în slujba de înălţare a frumuseţelor fizice şi spirituale ale plaiului natal. Evocând chipul luminos şi deschis spre bine şi frumos al lui Simion Murafa, autorul ţinea să facă distincţie,

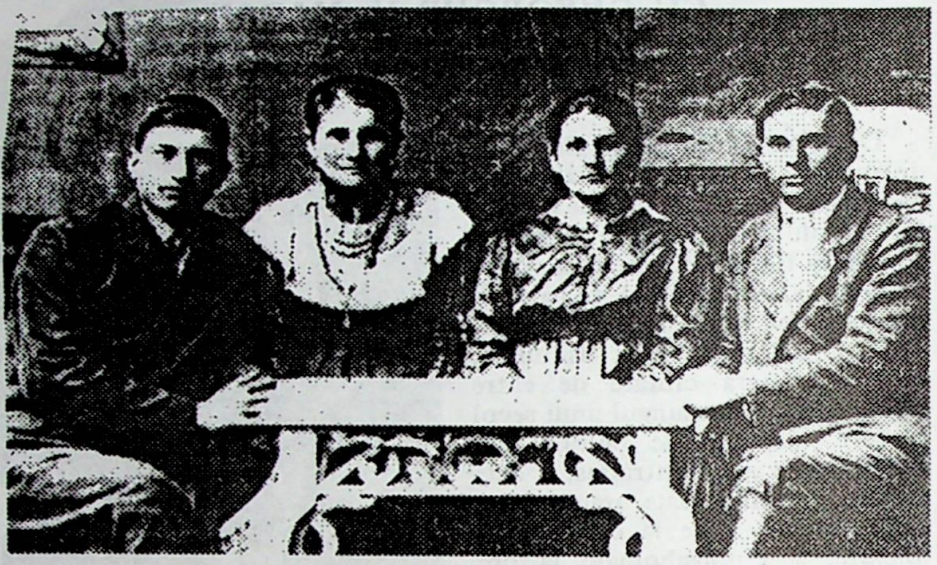

Tineri flăcăi și fete mari din Trușeni, din gospodari fruntași, în haine de sărbătoare. Flăcăii sunt din neamul Madan, iar fetele - una, cea cu crucea de aur la piept, este din neamul Florea; cealaltă, cu mărgele la gât, este din neamul Dolgouh.

în "Colțuri de raiu. Mănăstirea Dobrușa", între ideea națională și politicianism, care e în măsură să aducă mari daune și prejudicii celei dintâi: "Era un naționalist înfocat. Nu încurca naționalismul cu ideile politice".

Sava Răzvrătitul din povestirea cu același titlu remarcă pe o notă ironică: "Vedeți dumneavoastră ciubotele estea?! Sunt de pe vremea când nu erau partide politice... dar petecele de pe ele le am de când avem partide". Partide — sărăcie, cam acesta ar fi laitmotivul discursului țăranului trecut prin vâltorile aspre ale vieții.

Drumul lui Gheorghiță Madan în lumea mare pornește, firește, din Trușeni. Ce cireșe frumoase și gustoase, de pomină, produceau harnicii locuitori ai acestui admirabil sat de codru. Imaginea satului în asamblu, scene vesele și triste din viața trăitorilor din partea locului, chipuri de oameni cu destine diferite, dar și cât se poate de firești în simplitatea lor, se fac auzite, văzute și simțite în narațiuni și evocări de felul unor scrieri ca "Un sat răzășesc din Basarabia. Trușenii", "Trușenii pe vremea turcilor și tătarilor", "Trușenii tinereților mele", "Cu bunelul la pădure", "Lelița Paraschița" etc. "Ce dulci și răcoritoare" sânt aceste creații minunate ale naturii — cireșele! citim în povestirea cu același titlu ("Cireșele"). "Și când încep a se pârgui, seamănă cu razele dimineții, iar când s-au copt, — seamănă cu rubinele și granatele. — Copiii le anină după urechi ca pe niște podoabe; ca pe niște cercei drăgălași. —

Tinere trușănence în haine de sărbătoare din neamul Madan.

Gheorghe Madan stând de vorba cu Vasile Isac, fost de mai multe ori primar în Truşeni (are 76 ani).

Când treci printr-o livadă mare de cireşe coapte, ţi se pare că te afli în împărăţia pietrelor celor scumpe — aşa de frumos strălucesc. — Parcă-ţi zâmbesc de bucurie şi te îmbie să le culegi. Până şi mânuţile pruncilor neştiutori se întind fără voia lor spre ele, ca să le apuce. — Şi cine le culege, le culege de obiceiu cântând — atât de mare este farmecul!.." E un adevărat poem liric, străbătut de la un capăt la altul de soare şi lumină, de deschidere şi mândrie sufletească pentru truda inspirată a livădarilor, pentru dărnicia naturii înfrăţită cu omul! Pe unde ajung cireşele trușenenilor se răspândeşte nestăvilit şi implicit slava mâinilor de aur şi a sufletului lor curat de oameni harnici şi cinstiţi.

Vitregia soartei îşi lasă aripa neagră asupra tinerilor însurăţei ("Tinerei şi străinei"), veniţi din Basarabia de Jos ca să-şi caute norocul şi fericirea la oraş. Acesta însă (oraşul) nu-i acceptă, răpindu-le în mod necruţător odorul dragostei lor — copilaşul. "Şi atâta amar se revarsă din sufletele lor, încât nici mintea nu poate cuprinde, nici sufletul simţi. — Ei plâng... Şi ştiu, că nu boala, ci sărăcia, le-a furat copilul. — Sărăcia... Blestemat cuvânt!.. — Da, sărăcia le-a răpit copilaşul... Că de sărăcie, fără început şi fără sfârşit, au parte toţi dezmoşteniţii soartei... Şi mor, sărmanii, de frig şi de foame: prin bordee şi odăiţe

Truşeneni în haine de lucru, întorcându-se de la oraş (Chişinău). Ambele femei, bătrână şi tânără, sunt din neamul Madan. Tânărul flăcău îi din neamul Isac; bătrâna îi este mama.

umede; prin şoproane şi prin curţi părăsite; prin fundul mahalalelor şi pe sub garduri". Monologul se încheie cu un imperativ de consolare şi disperare: "Scumpă şi frumoasă Ţară!... Arată-mi un colţişor din cuprinsul tău, în care să nu ofteze şi să nu suspine vreun oropsit, vreun dezmoştenit al soartei!" Drumul înapoi spre baştina primară — satul natal — e singurul care, în înţelegerea tinerilor străinei, poate duce spre salvare. Stingerea în faşă a odraslei constituie faza iniţială a aceluiaşi destin, al lui Ionel, din "Ciboţelele lui Ionel," care cade jertfă nedreptăţilor sociale.

"Toamnele Chişinăului românesc de altă dată. (Amintiri de acum 50 de ani), "O podoabă a Chişinăului: talciocul (Văzute şi trăite)", "Golanii Chişinăului" şi altele conţin pagini emoţionante, socialmente şi psihologic autentice, despre viaţa capitalei provinciei dintre Prut şi Nistru, cu toată diversitatea şi mozaicitatea ei etnică, socială, culturală.

Numai ce nu se vinde şi nu se cumpără la talcioc? "Îmbrăcăminte veche de tot felul: bărbătească şi femeiască. Unele din haine sânt numai purtate, iar altele cârpite şi terfoase. — Încălţăminte de asemeni găseşti de tot soiul: şi cibote, şi papuci, şi ghete, şi bocanci, şi galoşi, şi şoşoni; unele încă bune de purtat, dar altfele — nişte potloage, să le arunci a doua zi, după ce le-ai încălţat". Apoi, mai poţi găsi şi fel de fel de cărţi: şi nemţeşti, şi ruseşti, şi franţuzeşti şi, desigur, româneşti. Dar ce bogăţie de tacâmuri, unelte şi fel de fel de

Tinerii flăcăi truşeneni pe când făceau armata în cavaleria rusă - dragonii de gardă. Şăd de la stânga la dreapta: Andrei al lui Ilie Madan şi Manole al lui Sânafont Vârlan. Stau în picioare de la stânga la dreapta: Ion Lozovanu şi Gheorghe Apostol.

Vasile al lui Gheorghe a Antoniei. A fost de câteva ori primarul truşănenilor. A făcut armata în garda imperială, artilerie călăreaţă.

mărunţişuri, care astăzi ar putea constitui temelia unor dicţionare din domeniu, cu tot interesul pe care îl pot incita din punct de vedere etno-lingvistic şi etno-social. Printre aceste obiecte figurează: samovare, farfurii, tăvi, lighianuri, ibrice, ceainice, paturi, scaune, ţoale, perine, mese, dulapuri, saltele, sfeşnice, pahare, linguri, cuţite, perii, belciuge, furculiţe, patefoane, gulere, cravate, nasturi, oglinzi, sfredele, brice, foarfece, beschii, schiţelnice, sticle goale, topoare, bărdiţe, icoane, căţui, mutelce, sule, candele, dălţi, lămpi, ghitare, vioare, ceasornice, inele, cercei şi multe-multe altele.

Părerea cum că talciocul chişinăuean ar fi poluat de o puzderie de şmecheri şi pungaşi e fundamental greşită. Chilipirgii — da, ar putea să fie, pungaşi — nici în ruptul capului. "Sunt nişte bieţi oameni paşnici şi săraci, unii de la ţară, cari, nemaiavând nici un meşteşug mai bănos, fac şi ei o târă de negustorie cu ce pot ca să câştige un douăzeci-treizeci de lei pe zi, şi să aibă de-o pâne şi chiria casei."

Opera artistică de vârf, care i-a adus autorului faima de Creangă al

Gheorghe V. Madan (1872-1944).
Gheorghe V. Madan în haine naționale.

Basarabiei, a fost povestirea "Ciboțelele lui Ionel". Chipul neprihănit al lui Ionel, de numai șase anișori, se conturează pe fundalul unui vis tragic neîmplinit: neputința părinților de a-i procura ciubotelele mult râvnite de băiețel.

Căci se născuse el într-o zi fericită, "într-o zi de primăvară când înfloreau pomii. Așa că trupușorul lui de prunc n-a avut de îndurat asprimea iernii, dar a fost mângâiat și încălzit de razele soarelui de-o potrivă cu florile". Apoi, de la șase ani în sus, se vede strâns atașat de văcușoara Dumana și viteluța proaspăt apărută cu numele de Sâmbotica. Păstoritul exemplar trebuia să-i aducă lui Ionel împlinirea visului mult așteptat: ciubotelele!

Treptat cunoaște bucuriile și necazurile pe care i le aduc cei din jur: copiii de seama lui, dar și maturii de toate vârstele. Umblând cu vaca la păscut, el învață mai toate jocurile băiețești: de-a Găjulița; de-a Râșchitorul; de-a Mijatca; de-a Baba oarba; de-a Paiul; de-a Sărita; de-a rânza întoarsă; de-a Bichiu; de-a Țurca; de-a Halca și de-a

Gheorge V. Madan, conducătorul trupei.

Mingea în Țarc; de-a Roata și de-a Zălogul. Și mai învățase încă "a bate Ciocârlia, de-i umblau picioruşele ca titirezul când o bătea."

Dar binele, din păcate, e până la o vreme. A venit arșița de vară, urmată de ploi torențiale, care au adus mare mahnă plugarului oropsit. S-a întristat mult și Ionel, căci pagubele pricinuite de stihii îi amânau pentru un timp nedeterminat realizarea visului de aur — ciubotelele. Cumătrul Vasile, tatăl lui Ionel, la reprosul cărturarilor atotștiutori de la ziare și din alte părți, care prerorau cum că țăranii "nu muncesc" îndeajuns și că "nu știu să trăiască mai omenește", le reproșează, cu deplin temei: "Dânșii cred că dacă țăranul are o vacă, câțiva porci și vro douăzeci de găini, apoi ar putea bea numai cafea cu lapte și cotlete de porci sau zeamă de găină și scrob de ouă". Și nu fac asta, numai de ai dracului ce sânt. Ori munca țăranului nu e în stare să acopere cheltuielile casnice (chibrituri, sare, gaz, oloi), pentru încălzit și luminat, pentru o haină și încălțăminte; și, în sfârșit, pentru plata impozitelor împovărătoare, "căci altfel îți dezbracă preceptorii pereții casei de lăicere și țoluri, și ți le vând, de-ți rămâne casa goală".

Amânarea procurării ciubotelilor sub diferite pretexte, inclusiv și acela "că au ars dughenele cu ciubotele din târg", aprind și mai mult imaginația copilului dornic să-și vadă picioruşele în niște ciubotele de iznoavă, comandate special pentru el la un meșter ciubotar. Apoi, că și meșterul ciubotar s-a întâmplat de a murit, și ca urmare, procurarea

Casa de pe str. Crinului, nr. 22, în care a locuit scriitorul Gheorghe V. Madan în anul 1942-1944. Aici îl găzduise amicul său, dramaturgul Alexandru Kiriţescu (1888-1961), fost proprietar al clădirii, din care se mutase la Craiova, menţinându-şi după vânzare două camere locuite de Gh. V. Madan. Imobilul e naţionalizat. Aici s-ar cuveni fixarea unei plăci memoriale Gh. V. Madan, sub a lui Al. Kiriţescu

ciuboţelelor se amâna pentru alt an. În aşa fel, Anul Nou îl găseşte pe Ionel tot desculţ. Şi Bobotează la fel. Când au sosit alde Gheorghiţă să colinde pe sub ferestre, Ionel nu a mai putut răbda, a ieşit în dricul gerului desculţ pe prispă şi s-a aliniat la echipa de colindători. Mare i-a fost bucuria de moment, însă boala contractată în urma răcelii i-a fost fatală. De ciuboţelele cumpărate pe banii acumulaţi în rezultatul scoaterii la iarmaroc a Sâmboteancei Ionel nu a mai avut parte. În noile şi mult râvnitele ciubote Ionel a fost condus în lumea celor drepţi, invidiat şi jelit fiind de semenii săi din sat, oropsiţi şi deznădăjduiţi ca şi dânsul. Şi de mama, şi de tata, si de toate rudele îndurerate, care îşi depănau, în surdină, asprul proces de conştiinţă că nu au făcut poate la timp ceea ce s-ar fi cuvenit pentru a salva o viaţă, un destin, un suflet şi un om, aflat abia în zorii afirmării şi devenirii sale.

Adevărate colţuri de rai sânt localităţile înşirate de-a lungul drumului spre mănăstirile Dobruşa şi Căpriana. "Frumoase locuri are ţinutul Sorocii de la Unchiteşti încolo, spre Nistru... Tot podişuri înalte, cu zări largi şi luminoase. Loc de câmp roditor. — Pe alocuri câte o vale lină, şi câte o lumină de iaz pe ea; şi unde şi unde, câte o mândră pădure, acoperind dealurile cu povârnişuri mari". Printre aceste frumuseţi

— "mănăstrirea de maici — Cuselăuca", satul Cobâlca și localitatea renumită cu oamenii de cultura pe care i-au dat Cotiujenii-Mari — "sat vestit de răzeși moldoveni, cari întotdeauna au ținut la națiia lor" și care, pe deasupra, se remarcă prin "femei cu trupurile așa de bine legate", ca neunde pe întreg întinsul Basarabiei, și "este slăvit și prin cântecele sale vechi moldovenești", și prin activitatea neobositului și celebrului lăutar Măslină.

Pitorescul naturii din jurul mănăstirii Dobrușa, acest colț de rai, nu-i anihilează autorului spiritul critic în legătură cu starea materială deplorabilă a călugărilor (nu din vina lor), care sânt nevoiți să o ducă întruna cu mămăligă, ceapă și pepeni murați. "M-a mâhnit acest fel de a gospodări, care se va mai fi schimbat după aceea, și m-a cuprins mila de obștea ecastei mănăstiri, care pe vremea rușilor a fost una din cele mai bogate și cu simțire moldovenească. Atunci când s-a înființat, în 1905, sub ruși, tipografia moldovenească Eparhială, mănăstirea Dobrușa a jertfit de veci acestei tipografii casele sale din Chișinău, în care se află și azi tipografia; iar toate mănăstirile la un loc au jertfit la acea vreme cincizeci de mii de ruble pentru această tipografie". Astăzi, constată cu tristețe autorul, "acești cititori duc un trai amar... că nici hrană, nici îmbrăcăminte n-au de ajuns". Mulți frați au părăsit mănăstirea, în timp ce "fețele celor rămași sunt supte, ca de ceară".

O altă gură de rai o reprezintă mănăstirea Căpriana, așezată la o distanță de 27 km. de Chișinău — "una din cele mai vechi și mai frumoase mănăstiri din Țară". E înconjurată din toate părțile cu păduri seculare. Cu excepția luncii Căprienii, care deschide o dungă de zare pe valea Isnovățului: "Încolo tot dealuri cu arbori de stejar, tei, carpeni, cireși, jugastri și sloduni, iar pe lăsături: plopi, frasini și pomi sălbatici — corni, porumbrei, peri și meri pădureți".

Mănăstirea a fost ctitorită de domnitorul Petru Rareș, de mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni; aici și-a făcut stagiul un timp scriitorul Anton Pann; ce-i și mai important, conform legendei, lăcașul acesta minunat a fost construit din porunca marelui voievod Ștefan cel Mare, în amintirea unor fapte demne de reținut, întâmplate pe aceste frumoase meleaguri.

Botezul, nunta și înmormântarea — sânt cele trei ritualuri de bază care încununează împreună fazele primordiale ale vieții omului pe pământ — nașterea, familia, fertilitatea, continuitatea, moartea. Abordând în mod expres sau în treacăt începutul și sfârșitul — mai ales în aspectul lor dramatic, tragic chiar, Gh. V. Madan nu a putut trece cu vederea momentul de vârf al acestui proces evolutiv — nunta — cu tot ce are ea mai frumos și mai sublim. Schița "Hai cu nunta! Cuconu nunu cel mare", cu subtitlul plin de nostalgie și îndemn "Din obiceiurile frumoase cari se duc și se pierd", rămâne un document etnofolcloric de o puternică rezonanță etică și morală; în ea și-au aflat

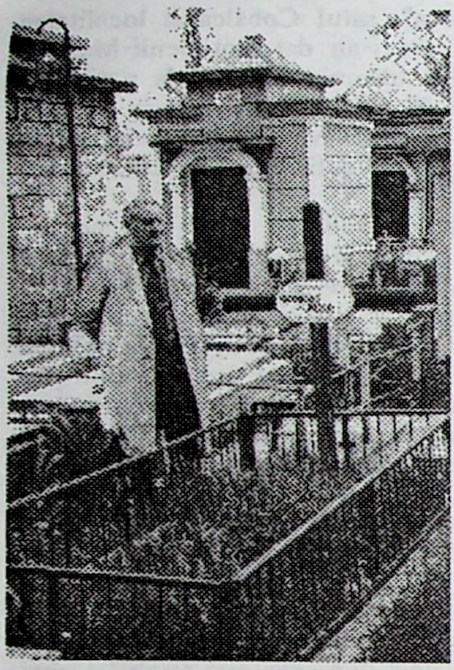

Mormântul lui Gheorghe V. Madan din Cimitirul central "Sf. Gheorghe" Piteşti-Argeş. În imagine îl ziaristul Octavian Ungureanu. Foto Al. Oprea de la cotidianul "Argeşul". Inscripţia de pe cruce: Scriitor Gheorghe Madan. 1872-1944.

expresie experienţa şi înţelepciunea de veacuri ale poporului. Naraţiunea în cauză ar putea servi şi astăzi scenariu pentru un film documentar despre aceste frumoase, însă în bună parte risipite prin noima timpului, obicee. Căci încă de pe când îşi fixa observaţiile pe hârtie, adică din anii treizeci, obiceele în cauză erau atacate deja serios de cariul timpului. "Păcat, — îşi încheie autorul observaţiile pe o notă de regret, — că aceste frumoase obiceiuri acuma nu se mai ţin în întregimea lor ca odinioară".

Chefurile, veselia şi buna dispoziţie nu pot fi concepute în afara meselor copioase şi a bucatelor pregătite la cea mai înaltă cotă a gustului şi măiestriei culinare. Masa mare, ca element constituient al nunţii, începe, ca regulă, "cu câte trei rânduri de pahare de rachiu de fiecare mesean. După aceasta încep a veni mâncările; la început răciturile de porc şi de pasăre, apoi sarmalele; după sarmale iahniea de porc şi de pasăre cu praz sau ceapă, în care unii mai pun şi smochine sau stafide.

Vin apoi învârtita şi plăcinta sau fideaua, apoi pilaful de orez cu bucăţele de friptură de porc şi găină deasupra". Ceremonia se încheie cu găina friptă, dăruită nunului, şi împărţită de către nună cu bucăţica tuturor mesenilor, deoarece este purtătoare de noroc.

Mesele şi bucatele — sânt atribute indispensabile ale oricăror ritualuri, inclusiv, desigur, şi celui al nunţii. Bunăcuviinţa ţăranilor de la codru — majoritatea răzeşi şi mazâli că "cere ca să nu mănânci lacom, dar încetişor şi să rumegi bine mâncarea. Să nu vâri bucăţi mari în gură, să nu clefăieşti, ci să rumegi ţinând buzele gurii strânse. Să pui în gură din când în când, iar nu să înfuleci, parcă ar fi lucru de furat, sau n-ai mâncat cine ştie de când. Să stai la masă cu trupul drept, iar să nu te apleci pe coate asupra farfuriilor. Să nu goleşti de tot farfuriile mari cu mâncarea, dar să mai laşi şi altora. Paharul de vin să nu-l beai decât pe jumătate; că numai boţivii la crâşmă beau până

la fund. Şi când iei paharul în mână, să ştii a ura pe nunii şi socrii cei mari, pe miri şi pe mireasă; să te închini la toţi mesenii şi să te rogi de la Dumnezeu ploaie şi roadă pământului".

Cultul şi respectul bătrânilor — e o trăsătură definitorie a trușenenilor, ca şi a tuturor compatrioţilor de pe meleagul moldav. Ştefan cel Mare e un personaj istoric de referinţă şi o mândrie naţională. Acest cult şi respect pentru generaţiile anterioare se remarcă cu deosebită putere în compartimentul categoriei de săteni sub denumirea mazâli. Aceştia mai toţi erau ştiutori de carte şi puteau, în discuţiile purtate, să amintească de Esop, de Tilu Bohoglindă, de Alecsandrie, de Vieţile Sfinte, de psaltire. Formulele de politeţe şi respect sânt pe cât de simple, pe atât de frumoase şi pline de sens. Un mazâl se adresează, de pildă, nunului mare: "Să te văd sănătos, cucoane nun mare!... Mă închin la faţa dumitale ca la un codru verde!.. Să ne dea Dumnezeu ploaie şi sloată la vreme şi rod îmbelşugat pământului!.. Să ne ferească de foc şi de sabie duşmană în ţară!.. Să dee Dumnezeu gând bun împăraţilor şi minte înţeleaptă cârmuitorilor... şi la voia dumneavoastră a tuturora, cinstiţi nuntaşi..."

În gestul ritualic de a-şi pomeni strămoşii direcţi până în a cincea sau a şasea generaţie se manifestă aceeaşi tradiţie de respect şi veneraţie faţă de înaintaşi: Chiru lui Mitachi a lui Vasile a lui Ion Darii; Andrei a lui Mitachi a lui Onofrei Chizică a lui Darii a lui Grigoraş Mădan, Simionaş a lui Vasile a lui Dumitrache Roşior etc. (A se vedea: "Trușenii tinereţelor mele").

Întâlnirile şi deplasările pe teren cu scriitorul şi omul de cultură Gheorghe V. Madan sânt şi vor fi întotdeauna benefice şi utile pentru oricine doreşte să ia cunoştinţă de viaţa oamenilor simpli din ţinutul pruto-nistrean la început de secol, de grijile şi bucuriile plugarilor basarabeni, legaţi indisolubil şi ireversibil de propria glie şi de propriile tradiţii spirituale. Lipsite de meşteşugul şi rafinamentul profesioniştilor de elită, cărţile rapsodului de la Trușeni cuceresc prin spontaneitate, sinceritate, autenticitate, veridicitate, calităţi ce le asigură acestor inspirate creaţii un loc de cinste în patrimoniul cultural şi spiritual al neamului nostru.

Haralambie CORBU
19 octombrie 1997

GHEORGHE V. MADAN:

BIBLIOGRAFIE

Editarea la Chișinău a unei culegeri din operele prozatorului basarabean Gheorghe V. Madan (Văzute și trăite. Evocări, schițe, povestiri și alte scrieri în proză, 1989) a pus începutul acțiunii de valorificare a moștenirii acestei personalități de referință în istoria literaturii române din Basarabia anilor 20—30.

S-a văzut însă chiar în procesul de elaborare a ediției lipsa multor surse în bibliotecile noastre, surse care ne-ar îngădui o mai amplă prezentare a autorului. Stabilirea de relații cu filologii din Iași ne vor fi de folos și în cazul dat. Cercetătoarea Maria Teodorovici de la Institutul de Filologie Română "Al Philippide" — membră a colectivului merituos care a editat Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900 *— a avut amabilitatea să ne răspundă la solicitarea noastră, studiind ziarele și revistele din Biblioteca Centrală universitară "Mihai Eminescu" (Iași), precum și din Biblioteca Academiei Române (București), și să întocmească o bibliografie pe cât posibil completă privitor la viața și opera lui Gheorghe V. Madan.*

Desigur, că vor mai fi rămas surse neconsemnate. Dar deocamdată e îmbucurător și ceea ce s-a făcut. E prima încercare de acest fel.

În bibliografia prezentată de către neobosita cercetătoare este important că figura omului de creație (prozator, folclorist, memorialist, ziarist și actor) apare sub toate aspectele sale, apreciată în epocă la justa ei valoare.

Vasile Badiu

OPERA

I. Volume

1. *Suspine (Poezii populare din Basarabia)/* Prefață de Gh. Coșbuc. — București, Editura Librăriei Storck et Muller ș.a.

2. *Cîntece și versuri alese din cei mai buni scriitori români.* — București, Socec, 1904.

3. *Răsunete din Basarabia*/Cu desene de Victor Ion Popa. — București, Fundația Culturală Regală "Principele Carol", 1935. (Colecția "Cartea Satului", nr. 13).

4. *De la noi din Basarabia*/Cu desene de d-na J. Giurgea-Negrilești. — București, Fundația Culturală Regală "Principele Carol", 1938.

II. În periodice

II. 1. Proză

5. *Cine-i vinovat? (Din viața și moravurile românilor din Basarabia)*// / Literatură și artă română, II, 1897, p. 40—52.

6. *Pe calea pribeagului*// Floare-albastră, I, nr. 1, 1899, 17 ianuarie, p. 5—6.

7. *Viață pierdută*// Floare-albastră, I, nr. 2, 1898, 18 octombrie, p. 1—2.

8. *Așa e războiul* (Fragment) //Floare-albastră, I, nr. 4, 1898, 1 noiembrie, p.2.

9. *Sărutarea*//Floare-albastră, I, nr. 12, 1898, 27 decembrie, p. 7; Epoca, VI, nr. 1448 (257), 1900, 19 septembrie, p. 1-2.

10. *Așa-mi vine uneori* (Amintiri)//Epoca, seria a II-a, V, nr. 1053 (94), 1899, 12 aprilie, p. 1—2.

11. *Profesorul Glugov*//Epoca, seria a II-a, V, nr. 1059 (100), 1899, 15 aprilie, p. 1—2.

12. *Între un poet și un reporter*//Epoca, V, nr. 1077 (118), 1899, 10 mai, p. 1-2.

13. *Dezertorul* //Epoca, V, nr. 1083 (124), 1899, 17 mai, p. 1—2.

14. *O întrecere pe jos.* De la București la Pitești și înapoi. Amintiri//Epoca, V, nr. 1088 (130), 1899, 24 mai, p. 1—2.

15. *Fecioara Fermecată*//Epoca, VII, nr. 1830 (285), 1901, 18 octombrie, p. 1—2.

16. *Lelița Paraschița (Din viața moldovenilor basarabeni sub ruși)*/ /Cuvîntul moldovenesc, III, nr. 10, 1928, 4 martie, p. 2—3; Viața Basarabiei, III, nr. 7—8, 1934, iulie-august, p. 395—399.

17. *În noaptea învierii*//Viața Basarabiei, I, nr. 4, 1932, aprilie, p. 9—16.

18. *Trușenii de altădată*//Viața Basarabiei, I, nr. 6, 1932, iunie, p. 13—18; Transnistria, I, nr. 49, 1942, 16 iulie, p. 2.

19. *Trușenii de odinioară. De pe vremea turcilor și a tătarilor*//Viața Basarabiei, II, nr. 6, 1933, iunie, p. 323—330.

20. *Povestea lui Condrea cel Rău*//Viața Basarabiei, II, nr. 10, 1933, octombrie, p. 558—570.

21. *Pe calea pribeagului*//Viața Basarabiei, II, nr. 12, 1933, decembrie, p. 693—696.

22. *Cu bunelul la pădure*//Viața Basarabiei, IV, nr. 4, 1935, aprilie, p. 245—252.

23. *Din timpul războiului. Amintirile unui român basarabean din Cartierul Armatei a 4-a rusă, care a luptat la Mărășești*//Viața Basarabiei, IV, nr. 6, 1935, iunie, p. 386—395; nr. 7—8, 1935, iulie-august, p. 466—476; nr. 9, 1935, septembrie, p. 575—585.

24. *Ciubotelele lui Ionel*//Gazeta Basarabiei, I, nr. 35, 1935, 26

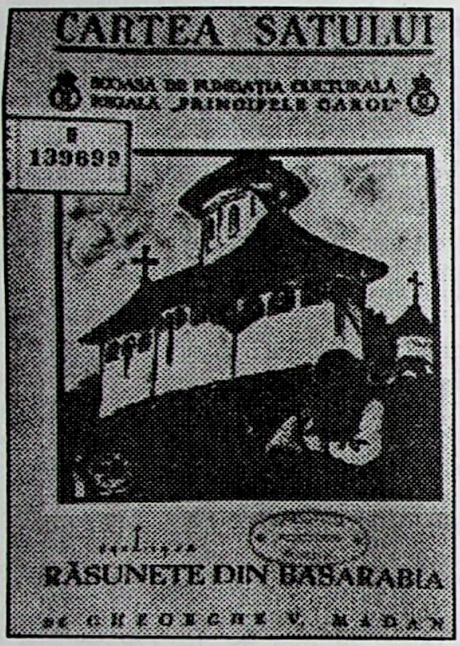

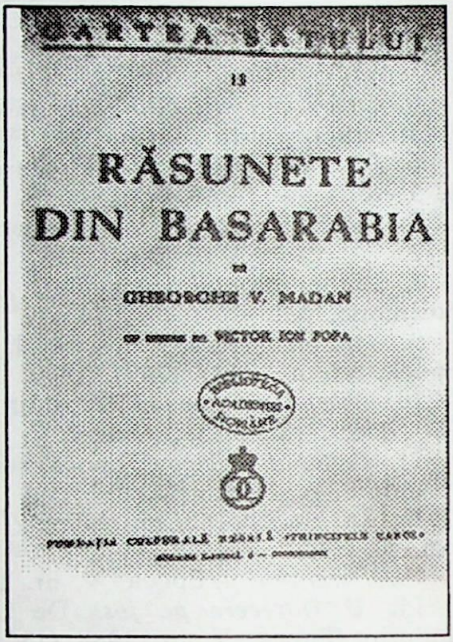

decembrie, p.9; Viața Basarabiei, V, nr. 9, 1936, septembrie, p. 532—541.

25. *Primăvara la Trușeni*//Gazeta Basarabiei, II, nr. 123, 1936, 13 aprilie, p. 3.

26. *Toamnele Chișinăului românesc de altădată. Amintiri de acum 60 de ani*//Gazeta Basarabiei, III, nr. 561, 1937, 24 septembrie, 2—3.

27. Hușii//Gazeta Basarabiei, III, nr. 639, 1937, 25 decembrie, p. 32—35.

28. *Orașul ospățurilor*//Gazeta Basarabiei, IV, nr. 644, 1938, 2 ianuarie, p. 3.

29. *Tinerei și străinei*//Gazeta Basarabiei, IV, nr. 646, 1938, 6 ianuarie, p. 2.

30. *Ignatul*//Soldatul, I, nr. 77, 1941, 25 decembrie, p. 2; Argeșul, I, 1942, nr. de sărbători (ianuarie), p. 4; Almanahul ziarelor "Basarabia" și "Bucovina" pentru anul 1942. —București, 1941, p. 184—186.

31. *Noaptea Bobotezii*//Argeșul, I, nr. 3, 1942, 11 ianuarie, p. 5. (Este semnată G. M.)

32. *Cîntecul cavalului*//Argeșul, I, nr. 9, 1942, 22 februarie, p. 6. (Semnată G. M.)

33. *Regăsirea*//Argeșul, I, nr. 15, 1942, aprilie, p. 10. (Semnată G. M.)

34. *Dorul de țară. Dramă inspirată de balada Iordache al Lupului* //Epoca, seria nouă, V, nr. 1070 (III), 1899, 3 mai, p. 1, 2.

II. 2. Publicistică

35. *Despre Hatmanul Mazepa*//Epoca, seria a II-a, IV, nr. 734, 1898, II aprilie, p. 1—2.

36. *Cercetări literare*//Epoca, seria a II-a, IV, nr. 873 (266), 1898, 23 septembrie, p. 1—2; nr. 874 (267), 1898, 24 septembrie, p. 1—2, nr. 881 (274), 1898, 2 octombrie, p. 1.

37. *Dostoevscki despre femei*//Floare-albastră, I, nr. I, 1898, II octombrie, p. 3.

38. *Arta de a plăcea femeilor*// Floare-albastră, I, nr. 2, 1898, 18 octombrie, p. 3.

39. *Sfaturi tinerilor*//Floare-albastră, I, nr. 3, 1898, 25 octombrie, p. 3.

40. *Menirea istoriei*//Floare-albastră, I, nr. 4 1898, 1 noiembrie, p. 2.

41. *Suprema fericire*//Floare-albastră, I, nr. 5, 1898, 8 noiembrie, p. 2—3.

42. *Nihiliștii despre amor și gelozie*//Floare-albastră, I, nr. 6, 1898, 15 noiembrie, p. 3.

43. *Ce trebuie să facă cineva cînd persoana iubită s-a îndrăgostit de altul?*//Floare-albastră, I, nr. 6, 1898, 15 noiembrie, p. 3.

44. *Despre gelozie*//Floare-albastră, I, nr. 6, 1898, 15 noiembrie, p. 3.

45. *Cum se face o operă de artă literară*//Floare-albastră, I, nr. 7, 1898, 22 noiembrie, p. 3.

46. *Statul și literatura*//Floare-albastră, I, nr. 7, 1898, 22 noiembrie, p. 3—4.

47. *Femeia viitorului*//Floare-albastră, I, nr. 8, 1898, 22 noiembrie, p. 3.

48. *Rolul educației*//Floare-albastră, I, nr. 9, 1898, 6 decembrie, p. 2—3.

49. *Inima sfîșiată*//Floare-albastră, I, nr. 10, 1898, 13 decembrie, p. 5.

50. *Caleidoscop*//Floare-albastră, I, nr. II, 1898, 20 decembrie, p. 6.

51. *Evoluția beției*//Floare-albastră, I, 1899, 14 ianuarie, p. 3.

52. *O privire asupra literaturei ruse din secolul al nouăsprezecelea* //Noua revistă română, suplimentul I, vol. I. nr. 9, 1900, 1 mai, p. 129—132. (Referitor la paternitatea acestui articol vezi comentariile lui V. Badiu în cartea: Gheorghe V. Madan. Văzute și trăite. — Chișinău, 1989, p. 278, 286—288).

53. *Gustav de Geierstam*//Epoca, VI, nr. 1458 (267), 29 septembrie, 1900, p. 1—2.

54. *O revistă rusă despre Carmen-Sylva*//Universul, XXII, nr. 122, 1904, 6 mai, p. 1—2.

55. *Proslăvirea amintirei lui Bogdan Hașdeu*//Cuvîntul Moldovenesc, II, nr. 35, 1927, 4 septembrie, p. 1.

56. *Patrie și patriotism*//Cuvîntul Moldovenesc, II, nr. 51, 1927, 25 decembrie, p. 1—2.

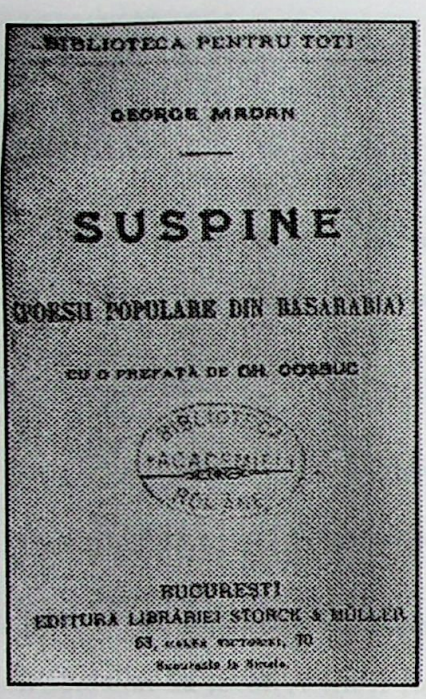

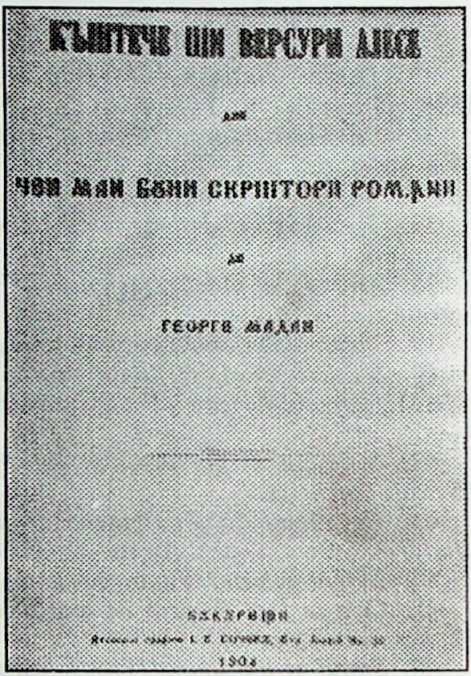

57. *De la robie la libertate*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 4, 1928, 22 ianuarie, p. 1.

58. *Primejdii naționale*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 6, 1928, 5 februarie, p. 1.

59. *Cum trăiau strămoșii noștri* //Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 8, 1928, 19 februarie, p. 1.

60. *Chiverniseala*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 10, 1928, 4 martie, p. 1.

61. *Mai domol cu băutura*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 11, 1928, 12 martie, p. 1.

62. *Noi țăranii de la țară*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 13, 1928, 25 martie, p. 1.

63. *Pentru plugari*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 13, 1928, 25 martie, p. 1. (Semnat M. G.)

64. *Hristos a înviat*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 16, 1928, 15 aprilie, p. 1.

65. *Din amintirile unui basarabean despre Bogdan Petriceicu Hașdeu*/ /Viața Basarabiei, I, nr. 8, 1932, august, p. 35—44.

66. *Din vremea descălecatului în codri. Și de pe vremea turcilor și a tătarilor*//Cuvîntul Moldovenesc, VII, nr. 44, 1932, 30 octombrie, p. 1—2.

67. *Răspuns d-lui Ștefănucă*// Viața Basarabiei, II, nr. II, 1933, noiembrie, p. 668.

68. *Mănăstirea Dobruşa*//Viața Basarabiei, VI, nr. 3—4, 1937, martie-aprilie, p. 129—136.

69. *Golanii Chișinăului... o zesrte moștenită de la ruși*//Gazeta Basarabiei, III, nr. 441, 1937, 3 mai, p. 4.

70. *Restabilirea unui adevăr intoric*//Gazeta Basarabiei, III, nr. 641, 1937, 30 decembrie, p.2.

II. 3. Culegeri de folclor

71. *Cîntec din Basarabia*//Vieața, II, nr. 31, 1895, 26 noiembrie, p. 4—5.

72. *Cîntec din Basarabia*//Vieața, II, nr. 34, 1895, 17 decembrie, p. 6.

73. *Cîntec din Basarabia. Cîntecul cărăușilor*//Viața, II, nr. 33, 1895, 10 decembrie, p. 8.

74. *Cîntec din Basarabia*//Vieața, II, nr. 35, 1895, 24 decembrie, p.8.

75. *Cîntec din Basarabia. Cîntec contra exilării în Caucazia*//Vieața, II, nr. 35, 1895, 24 decembrie, p. 8.

76. *Cîntece populare din Basarabia. Cîntecul lui Bonaparte*//Adevărul ilustrat, II, nr. 17, 1896, 24 iunie, p. 6.

77. *Vergelatul. Anul Nou la românii din Basarabia*//Floare-albastră, I, nr. 13, 1899, 3 ianuarie, p. 6.

78. *Poezii populare din Basarabia*//Solia satelor, I, nr. 48, 1912, 25 noiembrie/8 decembrie, p. 6.

79. *Plugul cel mare. Urare în ajunul Anului Nou*//Soarele, I, nr. 3, 1922, 14 ianuarie, p. 3.

80. *Proverbe din Basarabia*//Soarele, I, nr. 27, 1922, 27 iulie, p. 3.

81. *Cîntece din Basarabia*//Cuvîntul Moldovenesc, II, nr. 34, 1927, 28 august, p. 1.

82. *Cîntece populare din Basarabia*// Cuvîntul Moldovenesc, II, nr. 50, 1927, 18 decembrie, p. 2.

83. *Toanta*//Cuvîntul Moldovenesc, II/, nr. 9, 1928, 26 februarie, p. 2.

84. *Cîntec de recruți*//Cuvîntul Moldovenesc, II/, nr. 10, 1928, 4 martie, p. 2.

85. *Rugămintea de pe urmă*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. II, 1928, 12 martie, p. 2—3.

86. *Neascultarea (Grai basarabean de pe vremea rușilor)*//Cuvîntul Moldovenesc, III, nr. 12, 1928, 18 martie, p. 4.

87. *Cîntece populare din Basarabia*// Cuvînt Moldovenesc, V, nr. 18, 1930, 27 aprilie, p. 2.

88. *Bocet*//Cuvînt Moldovenesc, V, nr. 19, 1930, 4 mai, p.2.

89. *Cîntec de jale*//Cuvînt Moldovenesc, V, nr. 19, 1930, 4 mai, p. 2.

90. *Cîntecu plenicilor (prizonierilor)*//Cuvînt Moldovenesc, V, nr.

42, 1930, 12 octombrie, p. 2.

91. *Cîntec de codru. De dor și dragoste*//Viața Basarabiei, I, nr. 7, 1932, iulie, p. 58.

92. *Obiceiurile la naștere, rodina și botezul în partea codrilor din Basarabia*//Cuvînt Moldovenesc, VII, nr. 36, 1932, 4 septembrie, p. 1—2.

93. *Obiceiuri și rînduieli la nuntă în părțile codrilor din Basarabia* //Cuvînt Moldovenesc, VII, nr. 37, 1932, II septembrie, p. 2—3; nr. 38, 1932, 18 septembrie, p. 1—2; nr. 39, 1932, 25 septembrie, p. 1—2; nr. 40, 1932, 2 octombrie, p. 1—2.

94. *Obiceiuri și rînduieli la înmormîntare în părțile codrilor din Basarabia*//Cuvîntul Moldovenesc, VII, nr. 41, 1932, 9 octombrie, p. 1—2.

95. *Cîntece din lumea vechilor boieri*//Viața Basarabiei, II/, nr. 7—8, 1934, iulie-august, p. 496.

96. *Cîntece țigănești*//Viața Basarabiei, III, nr. 7—8, 1934, iulie-august, p. 496.

97. *Vergelatul (De anul Nou)*//Viața Basarabiei, IV, nr. I, 1935, ianuarie, p. 17—22.

98. *Cîntece moldovenești de la codru. Cîntece de pahar*//Viața Basarabiei, IV, nr. I, 1935, ianuarie, p. 56.

99. *Cîntece moldovenești de la codru. Plugușorul*//Viața Basarabiei, IV, nr. I, 1935, ianuarie, p. 56.

100. *Cîntec de dor. Cîntec de jale. Cîntec călugăresc*//Viața Basarabiei, IV, nr. 2, 1935, februarie, p. 132.

101. *Cîntec de jale*//Viața Basarabiei, IV, nr. 3, 1935, martie, p. 216.

102. *Cîntece de codru*//Viața Basarabiei, IV, nr. 9, 1935, septembrie, p. 624.

103. *Cîntece de pahar și veselie*//Viața Basarabiei, IV, nr. 9, 1935, septembrie, p. 624.

104. *Ignatul*//Viața Basarabiei, IV, nr. 11—12, 1935, noiembrie-decembrie, p. 708—711.

105. *Toanta*// Triibuna Basarabiei, IV, seria a III-a, nr. 214, 1936, 8 iunie, p. 2.

106. *Poezia populară basarabeană*//Tribuna Basarabiei, V, nr. 231, 1937, 14 iulie, p. 3.

III Traduceri

107. Nekrasov. *Reflecțiuni în fața unei scări de onoare*//Epoca, VIII, nr. 1943, 1902, 13 februarie, p. 1—2. (Traducere nesemnată).

108. Cehov. *Oratorul*//Universul, XXII, nr. 237, 1904, 29 august, p. 1. (Traducere nesemnată).

109. Cehov. *Răzbunătorul*//Universul, XXII, nr. 244, 1904, 5 septembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

110. Cehov. *Nenoroc*//Universul, XXII, nr. 254, 1904, 15 septembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

111. Cehov. *La nevasta mareşalului nobleţei*//Universul, XXII, nr. 281, 1904, 12octombrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

112. Cehov. *Greutăţile vieţii*//Universul, XXII, nr. 297, 1904, 28 octombrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

113. Cehov. *Biletul de loterie*//Universul, XXII, nr. 312, 1904, 12 noiembrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

114. Cehov. *Albumul*//Universul, XXII, nr. 315, 1904, 15 noiembrrie, p. 4. (Traducere nesemnată).

115. Cehov. *O fiinţă enigmatică*//Universul, XXII, nr. 319, 1904, 19 noiembrie, p. 5. (Traducere nesemnată).

116. Cehov. *Un sfîrşit bun*//Universul, XXII, nr. 323, 1904, 23 noiembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

117. Cehov. *O partidă de preferinţă*//Universul, XXII, nr. 326, 1904, 26 noiembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

118. Cehov. *Calomnie*//Universul, XXII, nr. 351, 1904, 21 decembrie, p. 1—2. (Traducere nesemnată).

119. Cehov. *O dramă*//Universul, XXIII, nr. 4, 1905, 5 ianuarie, p. 1—2. (Traducere nesemnată).

120. Cehov. *Copil răutăcios*//Universul, XXIII, nr. 30, 1905, 1 februarie, p. 2. (Traducere nesemnată).

121. Cehov. *Femeia*//Universul, XXIII, nr. 32, 1905, 3 februarie, p. 1. (Traducere nesemnată).

122. Cehov. *Răzbunare*//Universul, XXIII, nr. 34, 1905, 5 februarie, p. 1. (Traducere nesemnată).

123. Cehov. *Un ajutor grabnic*//Universul, XXIII, nr. 44, 1905, 15 februarie, p. 2. (Traducere nesemnată).

124. Cehov. *O bucurie*//Universul, XXIII, nr. 49, 1905, 20 februarie, p. 1. (Traducere nesemnată).

125. Cehov. *Decoraţia*//Universul, XXIII, nr. 50, 1905, 21 februarie, p. 1. (Traducere nesemnată).

126. Cehov. *Spaima*//Universul, XXIII, nr. 71, 1905, 14 martie, p. 1—2. (Traducere nesemnată).

127. Cehov. *Din nebăgare de seamă*//Universul, XXIII, nr. 10, 1905, 13 aprilie, p. 2. (Traducere nesemnată).

128. Cehov. *Prin streini*//Universul, XXIII, nr. 127, 1905, 12 mai, p. 1. (Traducere nesemnată).

129. Cehov. *Tăcere!!!*//Universul, XXIII, nr. 171, 1905, 25 iunie, p. 3. (Traducere nesemnată).

130. Cehov. *La batrîneţe*//Universul, XXIII, nr. 185, 1905, 9 iulie, p. 2. (Traducere nesemnată).

131. A. Kuprin. *Visul lui Cezar*//Universul, XXIII, nr. 202, 1905, 26 iulie, p. 2. (Traducere nesemnată).

132. Cehov. *Oglinda fermecată*//Universul, XXIII, nr. 209, 1905, 2 august, p. 2. (Traducere nesemnată).

133. Cehov. *Lectură*//Universul, XXIII, nr. 216, 1905, 9 august, p. 2.(Traducere nesemnată).

134. Cehov. *Grasul și slabul*//Universul, XXIII, nr. 224, 1905, 17 august, p. 1. (Traducere nesemnată).

135. Cehov. *Cizmarul și necuratul*//Universul, XXIII, nr. 230, 1905, 23 august, p. 2. (Traducere nesemnată).

136. Cehov. *Prefăcătoria*//Universul, XXIII, nr. 254, 1905, 16 septembrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

137. Cehov. *O ființă care nu se poate apăra*//Universul, XXIII, nr. 258, 1905, 20 septembrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

138. Cehov. *Femeie rea*//Universul, XXIII, nr. 259, 1905, 21 septembrie, p. 1. (Traducere nesemnată).

139. Cehov. *O informație*//Universul, XXIII, nr. 264, 1905, 26 septembrie, p. 3. (Traducere nesemnată).

140. Cehov. *În vilegiatură*//Universul, XXIII, nr. 265, 1905, 27 septembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

141. Cehov. *Meditatorul*//Universul, XXIII, nr. 289, 1905, 21 octombrie, p. 2—3. (Traducere nesemnată).

142. Veniaminoff. *A plecat*//Universul, XXIII, nr. 342, 1905, 13 decembrie, p. 2. (Traducere nesemnată).

143. Cehov. *Mister*//Universul, XXIII, nr. 29, 1906, 31 ianuarie, p. 3.

REFERINȚE CRITICE
(Articole, recenzii, note, știri)

144. Peppin. *Împărțirea premiilor la elevii Conservatorului*//Universul, XVIII, nr. 170, 1900, 23 iunie, p. 2. (G. Madan obține premiul II la dramă, clasa de declamațiune, profesor C. Nottara).

145. *Premianții Conservatorului. Gheirghe Madan*//Universul, XVIII, nr. 209, 1900, 1 august, p. 1. (Sumare date biografice).

146. *Informațiuni*//Universul, XXII, nr. 44, 1904, 15 februarie, p. 2. (G. Madan este ales bibliotecar al Societății "Milcovul", societate a românilor din Basarabia.)

147. Cronicar. *Notițe literare*//Voința națională, XXI, nr. 5746, 1904, 8/12 iunie, p. 2. (Despre Cîntece și versuri alese din cei mai buni scriitori români. — București, Socec, 1904.)

148. *Evenimentele sîngeroase din Capitală*//Universul, XXVI, nr. 72, 1906, 15 martie, p. 3. (G. Madan a fost rânit în timpul evenimentelor de la Teatrul Național.)

149. *Manifestația studenților*//Universul, XXIV, nr. 73, 1906, 16 martie, p. 3. (Publicistul G. Madan este grav rânit.)

150. *Procesul inculpaților cu ocazia manifestației studențești*//Universul, XXIV, nr. 77, 1906, 20 martie, p. 3. (G. Madan declară în fața tribunalului că n-are nici o pretenție contra inculpaților.)

151. P. Nicanor et C. *Noi ziare românești în Basarabia*// Viața Basarabiei, II, vol. IV, nr. 1, 1907, p. 184—185. (S-au primit la redacție primele numere din ziarul "Moldovanul", apărut la Chișinău sub direcția lui G. Madan.)

152. Nour Alexis. *Scriitor din Basarabia. Presa noastră și problemele ei*//Viața Românească, II, vol. VI, nr. 8, 1907, p. 232—238.

153. P. G. L. *O serbare românească în Basarabia*// Neamul românesc, II, nr. 20, 1908, 15 februarie, p. 314. (G. Madan a jucat rolul lui Graur din piesa "Cinel-Cinel" de V. Alecsandi, reprezentație organizată de Societatea de binefacere "Basarabeanul".)

154. Iorga N. *Congresul Ligii Culturale*//Neamul Românesc, III, nr. 67, 1908, 6 iunie, p. 1048. (Ziarul "Moldovanul" dă reproduceri "de bucăți românești pe care le poate gusta poporul".)

155. Nour Alexis. *Scrisori din Basarabia*//Viața românească, III, vol. XI, nr. 12, 1908, p. 445. ("Moldovanul" nu mai apare.)

156. Patea. *Serbarea moldovenească din Chișinău*//Evenimentul XVII, nr. 2, 1909, 6 februarie, p. 2. (G. Madan a jucat în piesa "Florin și Florica" de V.Alecsandri, la Chișinău.)

157. Nour A. *Srisori din Basarabia*// Viața românească, IV, vol. XIV, nr. 7, 1909, p. 103—105.

158. *Vrăjmașii culturei naționale*//Adevărul, XXII, nr. 7301, 1910, 4 ianuarie, p. 1—2.

159. Rinalde. *Serbarea din Kișinău*// Mișcarea, IV, nr. 29, 1912, 9 februarie, p. 12. (G. Madan a jucat în piesa "Doi țărani și cinci cîrlani" de Iacob Negruzzi.)

160. Nour Alexis. *Scrisori din Basarabia*//Viața românească, X, vol. XXXVI, nr. 1—3, 1915, ianuarie-martie, p. 279—281. (G. Madan, cenzor al Literaturii române în Basarabia.)

161. Apostolescu N. S. *Istoria literaturii române moderne,* partea a doua. — București, 1916, p. 16.

162. Ciobanu Ștefan. *Cultura românească în Basarabia sub stăpînirea rusă.* — Chișinău, Ed. "Asociației Uniunea Culturală Bisericească din Chișinău", 1923, p. 186, 191—193, 294—296, 310.

163. Minciună Mihail. *Basarabia latină. Scriitori și publiciști români basarabeni*//Cuvîntul Moldovenesc, II, nr. 39, 1927, 2 octombrie, p. 2—3. (poment "Moldovanul" lui G. Madan.)

164. Iov D. *Cultura în Basarabia de azi*//Țara noastră, X, nr. II, 1930, martie, p. 441—443. (Despre "Moldovanul" lui G. Madan.)

165. *Marea manifestație antirevizionistă și antiplebiscitară de la Chișinău*//Cuvînt Moldovenesc, VII, nr. 51—52, 1932, 25 decembrie, p. 2, 7—8. (Cuvîntul lui G. Madan din partea presei moldovenești și

a vechilor scriitori moldoveni.)

166. Ştefănucă P. *Dialectul moldovenesc în literatură*// Viaţa Basarabiei, II, nr. 2, 1933, noiembrie, p. 667. (unele "obiecţiuni cu caracter ştiinţific în marginea problemei limbii dialectale" folosite de G. Madan în "Povestea lui Condrea cel rău".)

167. Ştefănucă P. *Tot despre dialectal în literatură*//Viaţa Basarabiei, III, nr. 2, 1934, februarie, p. 124. (Răspunde lui G. Madan cu un citat din Ov. Densusianu, "Evoluţia estetică a limbii române".)

168. Ştefanucă Petre. *Mustrările unei conferinţe*//Viaţa Basarabiei, III, nr. 7—8, 1934, iulie-august, p. 502—503. (Despre conferinţa lui G. Madan "Poezia şi muzica populară a românilor basarabeni sub străpînirea rusă", ţinută în 20 mai 1934.)

169. *Povestitorul Gh. Madan*//Viaţa Basarabiei, IV, nr. 7—8, 1935, iulie-august , p. 565—566. (Caracterizare elogioasă a operei lui G. Madan. Articolul este nesemnat, dar putem afirma că este scris de Ionică Ochişor pentru că în Viaţa Basarabiei, V, nr. 3—4, 1936, martie-aprilie, în recenzia la "Răsunete din Basarabia", acesta face trimitere la nota de mai sus.)

170. *Serata artistică literară a revistei "Viaţa Basarabiei"*//Viaţa Basarabiei, IV, nr. 11—12, 1935, noiembrie-decembrie, p. 787. (La această serată au citit Magda Isanos şi G. Madan.)

171. D. N. P. *Răsunete din Basarabia de Gheorghe V. Madan*// Şcoala Ialomiţei, VII, nr. 1—2, 1936, ianuarie-februarie, p. 82—83. (Recenzie laudativă a volumului.)

172. Boitoş Olimpiu. *Gheorghe V. Madan. Răsunete din Basarabia*/ /Cînt românesc, IV, nr. 2, 1936, februarie, p. 129—131. (Recenzia vorbeşte despre talentul autentic de povestitor al autorului.)

173. *Ochişor Ionică. răsunete din Basarabia, de Gh. V. Madan*// Viaţa Basarabiei, V, nr. 3—4, 1936, martie-aprilie, p. 185—186. (Recenzie).

174. V. O. *Răsunete din Basarabia, de G. Madan*// Voinţa şcoalei, XIV, nr. 12—13, 1936, martie. (Recenzie.)

175. Gh. Madan. *Răsunete din Basarabia*//Ţara Bârsei, VIII, nr. 3, 1936, mai-iunie, p. 289—290. (G. Madan este "unul din cei mai buni povestitori ai Basarabiei".)

176. *Rasunete din Basarabia de Gheorghe V. Madan*//Flamuri, II, nr. 3, 1936, 20 iunie, p. 149—151. (Cronică literară.)

177. Halippa Pan. *Ion Pelivan. Viaţa şi activitatea*//Viaţa Basarabiei, V, nr. 7—8, 1936, iulie-august, p. 326—330. (Scrisori ale lui I. Pelivan catre G. Madan .)

178. Istru Bogdan. *Gheorghe V. Madan, Răsunete din Basarabia*// Viaţa Basarabiei, VI, nr. 5—6, 1937, mai-iunie, p. 382—383. ("D. G. Madan rămîne un povestitor măestru, viguros şi unic, în felul său".)

179. P. S. Episcop Tit al Hotinului. *Rectificare*//Viaţa Basarabiei, VI, nr. 5—6, 1937, mai-iunie, p. 391.

180. Luțcan V. *Țăranul și literatura*// Viața Basarabiei, VI, nr. 10, 1937, octombrie, p. 57.

181. Halippa Pan. *Presa românească în provincia de peste Prut în trecut și prezent*//Gazeta Basarabiei, III, nr. 639, 1937, 25 decembrie, p. 10. (Despre "Moldovanul" lui G. Madan.)

182. Boldur Al. *Publicistica românească în Basarabia*//Gazeta Basarabiei, VIII, nr. 639, 1937, 25 decembrie, p. 13.

183. Sevastos M. *Monografia orașului Ploiești.*—București, Tiparul "Cartea Românească", 1937, p. 809.

184. Costenco N. F. *Anul literar 1938 în Basarabia*//Biața Vasarabiei, VIII, nr. 1, 1939, ianuarie, p. 55. (Aprecieri lăudative la vol. de povestiri De la noi din Basarabia.)

185. Ștefănucă P. V. *Gh. V. Madan, De la noi din Basarabia, Ed. Cartea Satului, 1938*//Viața Basarabiei, VIII, nr. 6, 1939, iunie, p. 456—457. (Recenzie.)

186. *De la noi din Basarabia, de Gheorghe Madan*//Curierul echipelor studențești, V, nr. 4, 1939, 2 iulie, p. 8. (Mică recenzie laudativă).

187. Panduru Nic. *Marile perspective ale literaturii basarabene*// Porunca vremii, X, nr. 1905, 1941, 28 martie, p. 2.

188. *Mici creionări*//Îndrumătorul nostru, I, nr. 2—3, 1941, iunie, p. 80.

189. *(Gh. Madan)*//Buletinul Societății Scriitorul Români pe anul 1940, XXXII, 1941, p. 21.

190. Predescu Lucian. *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăpturi.—București,* Cugetarea-Delafras, 1940, p. 506.

191. Mărgărit George. *Basarabia în literatură*//Curier ieșean, I, nr. 7—9, 1941, 1 octombrie, p. 67. ("Aproape ca și Creangă, Madan are artă povestitorului, Humuleștii lui Creangă corespund Trușenilor lui Madan... E interesant de amintit cu această ocazie că aproape fiece colț din țară și-a avut un traducător în genul lui Creangă: Muntenia pe Ion Ionescu, Basarabia pe Madan, Transilvania pe Coșbuc. În această coincidență filozofia culturii semnalează un comun iezer de unde se adapă inspirația, un același iezer din care își trage rădăcinile geniul românesc.)

192. Spiridonică Mihail. *Gh. V. Madan ales membru al S.S.R./* Luceafărul, serie nouă, I, nr. 8, 1941, decembrie, p. 335. ("Cine vrea să cunoască țăranul basarabean: moale, blînd, ospitalier, bun la inimă, mistic, fatalist, hîtru și isteț — să citească cartea lui Conu Ghiță Madan, Răsunete din Basarabia".)

193. Cardaș Gh. *Poeții și prozatorii Basarabiei pînă la Unire (1812—1918).* Antologie și studiu.—București, Ed. Libr. "Universala", p. 462—489.

194. Haneș Petre V. *Scriitori basarabeni. 1850—1940.*—București, ed. Casei Școalelor, /1942/, p. 293, 295.

195. Bezviconi G. *Cărturarii basarabeni*//Viața Basarabiei, XII, nr. 7—8, 1943, iulie-august, p. 483—484.

196. Bezviconi G. *Profiluri de ieri și de azi.*—București, Edit. Librăriei Universitare, 1943, p. 314.

197. *(Gh. Madan)*//Buletinul Societății Scriitorilor Români, pe anii 1943 și 1944, XXXV—XXXVI, 1945. (Este semnalată moartea lui Gh. Madan.)

198. Straje Mihail. *Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români.*—București, Minerva, 1973, p. 410.

199. Tudor Iorgu. *Mișcarea culturală-socială în Basrabia după Unire. 1918—1944.*—București, 1974, p. 35, 49, 152.

200. Laezlo-Kuțiuk Magdalena. *Relațiile literare române-ucrainene în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.*—București, 1974, p. 213—214. (G. Madan — traducător din Șevcenco.)

201. *Kirileanu G. T., Corespondență*/Ediție îngr., note, tabel cronologic, bibliografie și indici de Mircea Handoca.—București, Minerva, 1977, p. 157, 524—526.

202. Țepordei Vasile. *Gheorghe Madan.* Scrisoare din I. X. 1980 aflată în Arhiva Dicționarului literaturii române, Institutul de Philologie Română "Alexandru Philippide" (Iași).

203. Spiridonică Mihail. *(Gh. Madan).* Scrisoare din 30.I 1980, aflată în Arhiva Dicționarului literaturii române.

204. Filip-Lupu Gr. *(G. Madan).* Scrisoare din I.XII.1980, aflată în Arhiva Dicționarului literaturii române.

Maria TEODOROVICI,
cercetător științific (Iași)

LISTA BIBLIOGRAFICĂ A SCRIERILOR LUI GHEORGHE V. MADAN ȘI A LITERATURII DESPRE EL PUBLICATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ANII 1988—1997

OPERA

1. MADAN Gh. V. *Văzute și trăite: Evocări, schițe, povestiri și alte scrieri în proză.*—Chișinău: Lit. artistică, 1989.—291 p.

Rec.: Aldea-Cuțarov C. *Gheorghe V. Madan — un "Creangă al Basarabiei"*// Viața satului.—1989.—12 dec.; Bătrînu N. *O carte de bun augur*//Învățămîntul public.—1989.—19 august; Aceiași în limba rusă; Grinco G. *Văzute și trăite*// Viața satului.—1989.—28 sept.; Bâtcă V. *Comoară de grai, comoară de suflet*// Basarabia.—1993.—Nr. I.—p. 200—203.

2. MADAN Gh. V. *Ciubotelele lui Ionel*//Limba și lit. mold.—1988.—Nr. I. p. 43—53.

3. MADAN Gh. V. *Tinerei și străinei*//Literatura și arta.—1988, 26 mai, p. 5.

4. MADAN Gh. V. *Mănăstirea Căpriana. Acum 100 de ani*/Textul a fost pregătit de Vasile Badiu//Chișiinău. Gaz. de seară.—1989.—24 apr.; Aceiași în limba rusă.

LITERATURA despre opera și personalitatea scriitorului

1988

5. BADIU V. *"Acest fiu duios al Basarabiei"*//Nistru.—1988.—Nr. 6.—p. 108—110.

6. BADIU V. *Un prozator de expresie autohtonă*//Lit. și arta.—1988.—26 mai.—p.5.

7. BADIU V. *Un scriitor de factură folclorică*//Limba și lit. mold.—1988.—Nr. I.—p. 39—43.

8. CIOBANU I. D. *De vorbă cu GH. V. Madan*//Limba și lit. mold.—1988.—Nr. I.—p. 54—55.

9. ISTRU B. *Gheorghe Madan: Răsunete din Basarabia*//Limba și lit. mold.—1988.—Nr. I.—p. 53—54.

1989

10. BADIU V. *O carte vă așteaptă*//Lit. și arta.—1989.—23 noiembrie.—p. 6.

11. BADIU V. *Scriitorul Gheorghe V. Madan: (Coordonate biobibliografice)*// Madan Gh. V. Văzute și trăite.—Chișinău: Lit. artistică, 1989, —p. 274—289.

12. BÂTCĂ V. *Creangă al Basarabiei*//Tinerimea Moldovei.—1989.—6 dec.

1990

13. CIOCANU I. *Gheorghe Vasile Madan — succesor al lui Ion Creangă* //Pedagogul Sovietic.—1990.—Nr. I. p. 42—46.

14. CIOCANU I. *Gheorghe Vasile Madan — succesor al lui Ion Creangă*// Ciocanu I. Dreptul la critică.—Chișinău: Hyperion, 1990.—p. 135—145.

15. *GHEORGHE V. Madan: Notă biogr.*//Scriitori de la "Viața Basarabiei"/

Selecție: A. Burlacu și A. Ciobanu.—Chișinău: Hyperion, 1990.—p. 164.

1991

16. BADIU V. *Auzite din popor: (Prrezentarea culegerii de poezii populare "Suspine", întocmită de Gh. V. Madan*//Basarabia.—1991.—Nr. 5.—p. 32—33.

17. COȘBUC G. *Prefață (la culegerea "Suspine")*//Basarabia.—1991.—Nr. 5.—p. 10—14.

18. ȘTEFĂNUCĂ P. *Dialectul Moldovenesc în literatură: (despre "Povestea lui Condrea cel rău" de Gh. V. Madan)*//Stefanucă P. Folclor și tradiții populare.—Chișinău: Știința, 1991.—Vol. 2.—p. 311—313.

19. ȘTEFĂNUCĂ P. *Gh. V. Madan: "De la noi din Basarabia"*//Stefanucă P. Folclor și tradiții populare.—Chișinău: Știința, 1991.—Vol. 2.—p. 445—447.

20. ȘTEFĂNUCĂ P. *Tot despre dialectal în literatură*//Stefanucă P. Folclor și tradiții populare.—Chișinău: Hyperion, 1991.—Vol. 2.—p. 321—322.

21. TEODOROVICI M. *Gheorghe V. Madan: Bibliografie*// Revistă de lingvistică și șt. lit.—1991.—Nr. 4.—p. 94—99.

1992

22. ALDEA-CUȚAROV C. *Un Ion Creangă basarabean*//Glasul națiunii.—1992.—28 august—p. 7.

23. *"ASPECTE ale moștenirii lui Gheorghe V. Madan"*//Moldova Suverană.—1992.—12 mai; Știința.—1992.—29 mai.—p. 2.

24. BADIU V. *Acum cîțiva ani...*//Basarabia.—1992.—Nr. 10.—p. 183—185.

25. BADIU V. *Sinteza activității lui Gheorghe V. Madan*//Revistă de lingvistică și șt. lit.—1992.—Nr. 6. —p. 10—17.

26. BĂIEȘU N. *Gheorghe V. Madan: (120 de ani de la naștere)* //Știința.—1992.—Nr. 8 (oct.).—p. 14.

27. CIOCANU M. *Conferința științifică "Aspecte ale moștenirii lui Gheorghe V. Madan"*//Revistă de lingvistică și șt. lit.—1992.—nr. 5.—p. 102—103.

28. CIOCANU M. *Conferința științifică "Gheorghe V. Madan"*//Știința.—1992—Nr. 4.—p. 2.

29. CONSTANTIN A. *Un mare intelectual român, Gheorghe V. Madan*//Glasul națiunii.—1992.—22 mai.—p. 8.

30. CORLĂTEANU N. *Rapsod al plaiurilor basarabene: (120 de ani de la nașterea scriitorului Gh. V. Madan)*//Vocea poporului.—1992.—12 mai.— p. 6.—Aceiași în limba rusă.

31. COVAL D. *"Moldovanul" lui Gheorghe V. Madan (1907—1908)*//Coval D. Din istoria jurnalisticii românești.—Chișinău, 1992.—p. 279—282.

32. BADIU V. *Crasota, ociarovanie, mudrosti*//Nezavisimaia Moldova.—1992. 6 oct.—În limba rusă.

33. DATCU I. *Gheorghe V. Madan. Suspine: (Poezii populare din Basarabia, 1897): Ecouri în presa vremii*//Revistă de lingvistică și șt. lit.—1992.—Nr 6.—p. 18—22.

34. DATCU I. *Un Creangă basarabean: Gheorghe V. Madan — prozator și etnograf*//Basarabia. —1992.—Nr. 10.—p. 185-190

35. DATCU I. *Un Creangă basarabean: Gheorghe V. Madan — prozator și*

etnograf//Imagini şi permanenţe în etnologia românească:Materialele primului simpozion naţional de etnologie (Sighetul Marmaţiei. România, 12—15 sept. 1991). Chişinău, 1992.—p. 151—158.

36. ŞPAC I. *La baştina lui Gh. V. Madan*//Ştiinţa.—1992.—29 mai.—p. 2.

1993

37. BÂTCĂ V. *Comoara de grai, comoara de suflet*//Basarabia.—1993.—Nr. 1.—p. 200—203.

38. LUŢCAN V. *Folcloristul Gh. V. Madan (1872—1944)*//Basarabia.—1993.—Nr. 11—12.—p. 180—182.

39. VIZITIU A. *Copilăria şi adolescenţa lui Gheorghe V. Madan*//Ştiinţa.—1993.—Nr. 12.—p. 14—15.

1994-1995

40. BADIU V. *Gheorghe V. Madan*//Caiete critice.—1994.—Nr.1—3.—p.98—100.

41. UNGUREANU O. *Un om şi un destin: Gh. V. Madan*//Glasul naţiunii.—1994.—Nr. 48 (dec.).—p. 4.

42. BĂIEŞU N. *Gheorghe V. Madan: 50 de ani de la moarte*//Revistă de etnologie.—1995.—Nr. 1.—p. 138—142.

43. CIMPOI M. *Un romantic tradiţionalist*//Literatorul.—1995.—Nr. 13 (mart-apr.).—p. 14.

1996

44. CIMPOI M. *Gheorghe V. Madan, romanticul tradiţiomalist (1872—1944)*// Cimpoi M. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia.—Chişinău, 1996.—p. 109—111.

45. BÂTCĂ V. *Gheorghe V. Madan (1872—1944)*//Crizantema de la frontieră: Proza interbelică scurtă din Basarabia.—Bucureşti, 1996.—p. 39.

46. MĂTCAŞ N. *Expulzat din istorie pentru românism*//Limba Română.—1996.—Nr. 5—6.—p. 15—21.

1997

47. BÂTCĂ V. *Un basarabean asemuit lui Creangă*//Ţara.—1997.—1 mai.—p. 4.

48. CORLĂTEANU N. *Vîrsta stejarilor: Interviu cu ocazia a 125 de ani de la naşterea lui Gheoreghe V. Madan* / Interlocutor Tamara Macovei//Moldova Literară.—1997.— 1 oct.

49. GHEORGHE V. *Madan —125: (Şedinţa Fundaţiei ce-i poartă numele cu genericul "Creangă al Basarabiei")*//Lit. şi arta.—1997.—20 oct.—p. 5.

50. NASTASIU V. *Un povestitor basarabean*//Luceafărul.—1997.—9 oct.

51. ŞPAC I. *Gheorghe V. Madan văzut de contemporanii săi de la "Viaţa Basarabiei"*//Lit. şi arta.—1997.—6 noiembrie.—p. 4.

52. VARTA I. *Un protest al românilor basarabeni contra raptului de la 1812: Reflecţii la activitatea lui Gh. V. Madan în calitate de cenzor al publicaţiilor de limbă română*//Lit. şi arta .—1997.—16 oct.—p. 2.

Alcătuitor: Ion ŞPAC,
bibliograf principal

APRECIERI

Bucățile din colecția lui Madan (...) vor trebui răspândite cât mai larg.

NICOLAE IORGA

Multe dintre poeziile basarabene sunt tocmai așa cum le știam și eu de mic copil de-acasă, în nordul Ardealului și cum le-am citit și în Banat și în Crișana etc. etc. Explicarea acestui fapt e un lucru așa de mângâietor și însuflețitor în ce privește chestiunea unității de limbă și de sentimente la toți românii.

GH. COȘBUC

Acest fiu duios al Basarabiei a rămas până la bătrânețe un țăran curajos, hazliu, bun de glume, sentimental, purtând cu sine viața câtorva decenii, când se plămădea soarta fraților săi.

Ceea ce caracterizează opera prozatorului nostru e umorul sănătos, naturalețea graiului și sufletului, o uimitoare cufundare în traiul plin de vrăji al moldovenilor din codru, bogățiile cărora le-a sorbit cu nesaț. Pentru Basarabia literară, apariția operei lui Gh. V. Madan, într-o colecție destinată poporului, îi mai mult decât o bucurie.

VASILE LUȚCAN

Tonul direct de povestitor, demn de atributul "Creangă al Basarabiei", stilul nestingherit, urzit de elemente tari ale expresiei autohtone basarabene, în sfârșit, spiritul larg, aromitor, pe alocurea cu miros de mușlar, ne îmbătau simțirea, ne furau atenția, amintind câteodată o pajiște moale de levănțică și mușețee, alteori chiotul haiducesc izbucnit a sănătate din pieptul călit de soare, de flăcău.

BOGDAN ISTRU

O carte a cărei valoare este indiscutabilă, cea mai reușită în acest an, ieșită din străduința pentru frumos a unui basarabean, este cartea de povestiri "De la noi din Basarabia" datorită talentatului și sfătosului Moș Ghiță Madan.

NICOLAI COSTENCO

Conținutul literar al cărților dlui Gh. V. Madan izvorăște din folclor. Tradițiile despre Trușeni, satul de baștină, amintirile vremurilor de altădată, toamna Chișinăului de altădată, nu sunt decât o redare literară bogată a tradițiilor noastre populare. Acolo unde nu s-a folosit de tradiție a adoptat ca mijloc de redare tradiția.

PETRE ȘTEFĂNUCĂ

Prin scrisul prozatorului Gheorghe V. Madan împrejurimile Chișinăului de altădată și-au aflat o prezentare pitorească și emotivă irepetabilă. Peisajele și

oamenii din partea locului, zugrăviți cu dragoste și participare sufletească, trăiesc decenii în șir după ce s-au plămădit în imaginația creatoare a scriitorului. Paginile de proză, dublate de o bogată colecție de folclor local, învie în mod firesc lumea baștinii lui Gheorghe V. Madan.

VASILE BADIU

Feciorul luminat al trușenenilor de odinioară este un succesor talentat al lui Ion Creangă atât prin obârșie, prin aflarea mereu alături de oamenii muncii din satul natal, cât și prin factura scrisului său, înrudită organic cu felul de a se exprima al țăranului mucalit și, mai presus de orice, prin neuitarea lucrurilor, durerilor, necazurilor și aspirațiilor omului de la coarnele plugului într-o epocă istorică zbuciumată și complicată, spre care însă nici astăzi nu este târziu și de prisos să ne întoarcem privirea spirituală, dacă dorim cu adevărat și pătimaș să înțelegem cine am fost și prin câte am trecut.

ION CIOCANU

Crengianismul lui Madan se poate demonstra prin folclorism, oralitate, ovialitate, prin chiar reiterarea anumitor inflexiuni narative: "He-e-ei tu, doamne!... Ce tare bine și frumos mai era la noi în Trușeni de sărbătorile Crăciunului, când eram eu băiețel!..." (Ignatul). Cu toate aceste similitudini incontestabile, ce se pot depista textual, crengianismul lui Gheorghe V. Madan ține de un poporanism de fond caracteristic în genere prozatorilor basarabeni.

MIHAI CIMPOI

Când s-a mărturisit (mai mult în scrisori particulare puține și acestea fiind, autorul lor se autodefinea "ahotnic la vorbă și zgârcit la scris") Ghoerghe V. Madan a socotit important în tot ce a realizat, faptul că a slujit, că scriitor, actor și conferențiar, cu un farmec aparte, cauza națională românească în Basarabia.

Gh. V. Madan era printre acei, care au pregătit sufletește pe basarabeni pentru Marea Unire și s-au străduit, și după împlinirea acestui măreț act, pentru desăvârșirea operei de educație națională. Avea dreptate să aprecieze această activitate a sa ca demnă și meritorie, pentru că nu altfel i-au estimat-o, și nu numai estimat-o ci și sprijinit-o personalități ca B. P. Hasdeu, Spiru Haret, Dr. C. I. Istrati, N. Iorga, V. Morțun, I. Bianu, J. Nistor, Șt. Ciobanu.

IORDAN DATCU

Comisia jubiliară pentru comemorarea a 125 de ani de la nașterea scriitorului, folcloristului și etnografului Gheorghe V. Madan:

1. Acad. Haralambie Corbu — *academician-coordonator al Secției de Științe Socio-Umane a A. Ș. M. (președinte).*
2. Acad. Mihai Cimpoi — *președintele Uniunii Scriitorilor (vicepreședinte).*
3. Mircea Ciubotaru — *președintele Comitetului Executiv Strășeni (vicepreședinte).*
4. Dumitru Corghencea — *primarul satului Trușeni (vicepreședinte)*
5. Tamara Macovei — *cercetător științific la Institutul de Etnografie și Folclor al A. Ș. M. (consilier).*
6. Grigore Botezatu — *director adjunct al Institutului de Etnografie și Folclor al A. Ș. M.*
7. Vasile Ciocanu — *director al Institutului de Istorie și teorie Literară al A. Ș. M.*
8. Tudor Colac — *director al Centrului Național de Creație Populară.*
9. Ion Madan — *doctor-conferențiar la Universitatea de Stat din Moldova.*
10. Nicu Vrednic — *directorul gimnaziului "Gh. V. Madan", Trușeni.*